

Tiiu Puik

EESTI KEELE ÕPIABI HARJUTUSI

4.–6. klass

Tartu 2013

Keeletoimetaja: Kairit Henno
Küljendaja: Irina Gron
Kunstnik: Piret Tagel
Kaanekujundaja: Irina Gron

Kõik õigused kaitstud.
Igasugune autoriõigusega kaitstud materjali ebaseaduslik
paljundamine ja levitamine toob kaasa seaduses ette nähtud vastutuse.

Autoriõigus: AS Atlex ja autor, 2013

AS Atlex
Kivi 23
51009 Tartu
Tel 734 9099
Faks 734 8915
atlex@atlex.ee
www.atlex.ee

ISBN 978-9949-492-18-3

Annotatsioon

Töövihiku harjutused aitavad kinnistada eesti keele häälikuõigekirja oskusi (kõikide häälikute pikkuste õigekiri, *i* ja *j*, *s*-i kõrval *k*, *p*, *t*, ülipikk sulghäälik ülipika täishääliku või täishäälikuühendi järel, häälikuühendid jt, poolitamine). Ülesanded arendavad ning laiendavad sõnavara (üld- ja üksikmõisted, sõnade tähendused, piltlikud väljendid, vastand- ja sarnase tähendusega sõnad). Sõnaliikide ja lauseliikmete õppimist kergendavad töövihiku harjutused sõnade kohta küsimuste esitamiseks ning küsimustele õiges sõnavormis vastamiseks.

Õpilane saab valida sobiva raskusastmega harjutusi: kui ülesanne ei ole arusaadav neljandas klassis, on see kindlasti jõukohane paar aastat hiljem.

ÜLD- JA ÜKSIKMÕISTED

 Kirjuta rea lõppu ühe sõnaga, mis on neil sõnadel ühist.

Näiteks: Tallinn, Mustvee, Võru, Pärnu, Paide, Rakvere. *Linnad.*

Põlv, küünarnukk, turi, selg, säär, varbad

Kuusk, elupuu, lehis, mänd, kadakas

Toonekurg, lõoke, kiivitaja, kuldnokk, tilder

Vares, leevike, sinitihane, varblane, hakk

Kirves, saag, kruvikeeraja, haamer, reha, labidas

Rebane, ilves, metskits, hunt, põder, orav

 Igas reas on üks sõna, mis ei sobi teiste kõrvale. Kirjuta, miks see sõna sinna ei sobi.

Näiteks: põder, orav, hunt, siil, kass, hirv. *Kass on koduloom, ülejäänud on metsloomad.*

Leevike, pääsuke, öökull, vesiroos, vares, harakas

.....

Pinal, pliiats, ranits, pastakas, kustukumm, pall

.....

Särk, püksid, kingad, pluus, jope, müts, kleit

.....

Märts, detsember, juuni, pühapäev, mai, oktoober

.....

Ookean, järv, meri, tiik, kanal, jõgi, kraanivesi

.....

HÄÄLIKUPIKKUS

Täishäälikuid saab hääldada vabalt, täie häälega.

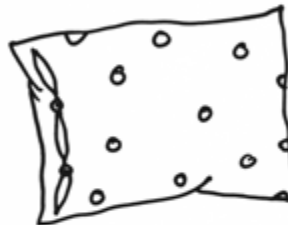
Häälikupikkuse üle otsustamiseks **häälda sõna, muuda** esimese täishääliku pikkust.

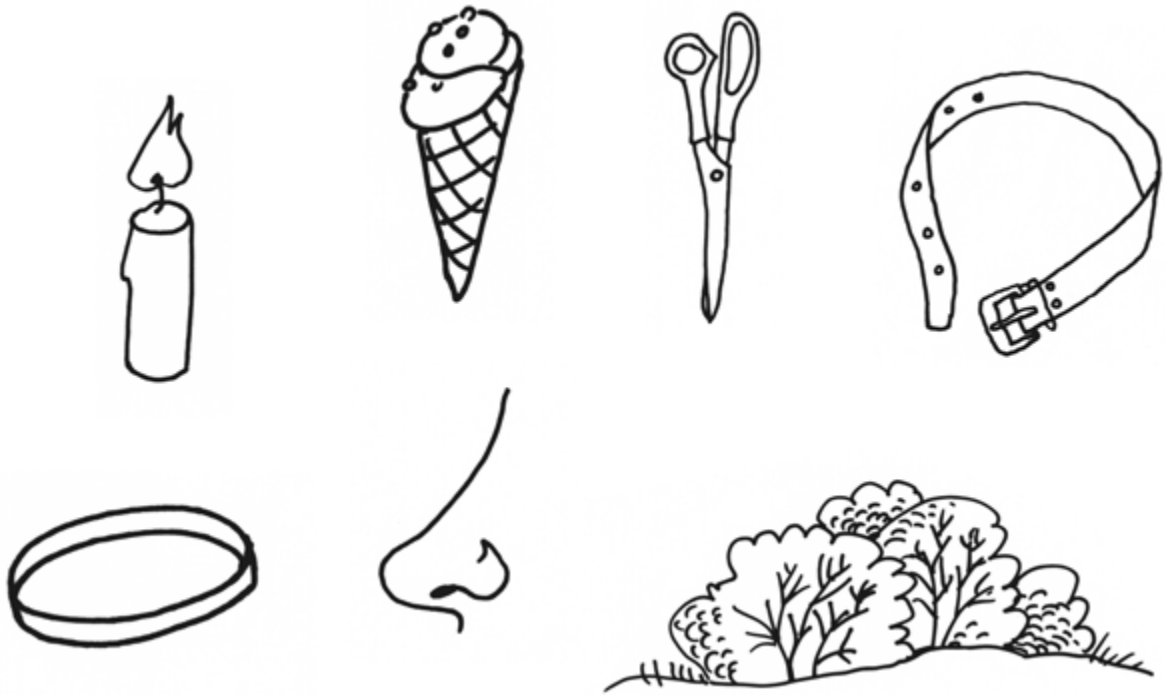
Kui häälikut ei saa pikemalt hääldada, siis on häälik ülipikk. Kui lühemalt hääldada ei saa, on häälik lühike. **Võrdle** häälikupikkuse muutmisega kaasnevat **sõna tähenduse muutumist**.

Pikk ja ülipikk täishäälik kirjutatakse kahe tähega.

100

✿ Kirjuta tabelisse sõnad *täishääliku pikkuse järgi*.

Lühike täishäälik	Pikk täishäälik	Ülipikk täishäälik

Kas said igasse tulpa ühepalju sõnu?

✿ Kirjuta lünka lühikese, pika või ülipika täishääliku täht.

sa...bus ma...le, ku...ri Mu...ri, ku...ri ju...res, u...ristab auku, u...riseb
kõ...vasti, u...ed to...lid, vi...lu ilm, vi...lib kü...si, kü...sib vastust,
ka...val ka...slane, ka...lus ka...lu, ke...rab ro...li, jo...kseb ko...li
po...le, pru...n su...sk, pu...nane pu...ri, pa...dis oli pa...di,
mö...dunud re...del, si...lid si...bavad

Kaashäälik kostab siis hästi ja selgelt, kui tal on **kaasas**, kõrval täishäälik.

Pikk ja ülipikk suluta kaashäälik kirjutatakse kahe tähega.

